

Ylöjärven kaupungin perusopetuksen opetussuunnitelman päivitykset 1.8.2026 alkaen

4 Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri

4.2.3 Liikunnallisen elämäntavan edistäminen

Liikunnallisen elämäntavan edistämisen tavoitteena on, että liikkuminen olisi luonteva osa koulupäivää. Koulupäivän rakenne välitunteineen mahdollistaa liikunnan koulupäivän aikana ja opetuksessa käytetään toiminnallisia opetusmenetelmiä. Oppilaat osallistuvat aktiivisesti liikunnallisen elämäntavan suunnitteluun ja toteutukseen.

Lukuvuosisuunnitelmaan on kirjattu kysymykset, joihin kirjoitetaan jokaisen koulun omat toteuttamistavat. Lukuvuosisuunnitelmat tarkastetaan vuosittain ja kouluissa arvioidaan suunnitelman toteutumista. Tarvittaessa kysymyksiä tarkennetaan ja päivitetään.

Liikunnallista elämäntapaa tukevia toimenpiteitä kehitetään ottaen huomioon kokemukset ja arvioinnit, jotta liikunnasta tulisi luonteva osa jokaisen koulupäivää. Yhteistyö kotien ja muiden koulun kanssa yhteistyössä toimijoiden kanssa tukee oppilaiden kokonaisvaltaista hyvinvointia ja auttaa rakentamaan pysyviä liikunnallisia tapoja lapsille ja nuorille.

5 Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen

5.4 Perusopetuksessa järjestettävä valmistavan opetuksen lisäopetus

Ylöjärven kaupunki järjestää perusopetuksessa järjestettävää valmistavan opetuksen lisäopetusta. Perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetus on tarkoitettu oppilaalle, joka tarvitsee vielä erityisen vahvaa kielellistä tukea opetuskielessä. Ylöjärvellä valmistava opetus järjestetään siten, että oppilaat integroidaan perusopetuksen luokkiin, ja heille tarjotaan erillistä kielellistä tukea ryhmäkohtaisen tuen ja/tai S2-opetuksen ja tukiopetuksen keinoin. Arvion valmistavan opetuksen lisäopetuksen tarpeesta tekee perusopetuksessa valmistavaa opetusta oppilaalle antava opettaja, yleensä oppilaan luokanopettaja tai luokanvalvoja. Hän konsultoi tarvittaessa muita oppilasta opettavia opettajia, esimerkiksi kaupungin vastaavaa S2-opettajaa, ja tekee suosituksen lisäopetuksesta valmistavan opetuksen opinto-ohjelmaan oppiaineittain.

Mikäli oppilas jatkaa opintojaan toisessa koulussa valmistavan opetuksen jälkeen, valmistavaa opetusta antava opettaja ilmoittaa lisäopetussuosituksista vastaanottavan koulun rehtorille. Valmistavan opetuksen lisäopetuksen aloittamisesta keskustellaan oppilaan huoltajan, valmistavaa opetusta antavan opettajan ja vastaanottavan koulun edustajan kanssa siirtopalaverissa. Päätöksen valmistavan opetuksen aloittamisesta tekee lisäopetusta

antavan koulun rehtori. Vaikka valmistavan opetuksen lisäopetuksen järjestäminen oppilaalle on tosiasiallista hallintotoimintaa, rehtorin siitä tekemä päätös ei ole hallintopäätös, eikä siitä siksi voi valittaa.

Ylöjärven kaupungissa valmistavan opetuksen lisäopetusta annetaan oppilaan lähikoululla. Koulu kirjaa valmistavan opetuksen lisäopetuksen toteutuksen ja sen tarpeen seurannan käytänteet lukuvuosisuunnitelmaansa. Luokanopettaja/ -valvoja avaa Wilmaan oppilaalle valmistavan opetuksen lisäopetuksen suunnitelman, jonka laatimisessa hän voi hyödyntää oppilaan valmistavan opetuksen opinto-ohjelmaan merkittyjä tietoja. Opettaja voi tarvittaessa konsultoida kaupungin vastaavaa S2-opettajaa.

Opettaja vastaa suunnitelman päivittämisestä yhdessä oppilasta opettavien opettajien kanssa valmistavan lisäopetuksen aikana. Jos oppilaalle on suositeltu lisäopetuksen suunnitelmassa oppilaskohtaisia tukitoimia joihinkin oppiaineisiin, niistä tulee konsultoida koulun pedagogisen tuen tiimiä ja laatia oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma sekä tehdä tukea koskeva hallintopäätös.

Valmistavan opetuksen lisäopetusta annetaan muun oppimisen tuen rinnalla. Kaikilla oppitunneilla ovat ensisijaisesti käytössä oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ja ryhmäkohtaiset tukimuodot. Oppilas saa lisäopetusta vain niissä oppiaineissa, joissa hän tarvitsee vielä erityisen vahvaa kielellistä tukea. Tarvittaessa hän saa myös oppilaskohtaisia tukitoimia, joista on päätetty tukea koskevassa hallintopäätöksessä. Oppilaan tarvitsemaa oppimisen tukea tulee arvioida luvun 7 periaatteiden mukaisesti valmistavan opetuksen lisäopetuksen aikana. Valmistavan opetuksen lisäopetuksen suunnitelmaan kirjataan vuoden aikana oppilaan edistyminen peruskielitaidon kehittämisessä ja eri oppiaineiden tieteenalojen kielenhallinnassa. Lisäopetusvuoden aikana oppilaan opettajat voivat tehdä joustavasti päätöksen lisäopetuksen päättämisestä kussakin oppiaineessa ja se kirjataan suunnitelmaan. Erityisesti vuosiluokilla 7–9 maahan tulleiden oppilaiden osalta oppilaanohjaaja tarkastelee tehostetun oppilaanohjauksen tarvetta.

Valmistavan opetuksen lisäopetuksen päätteeksi arvioidaan oppilaan saaman tuen riittävyys yhdessä huoltajan/huoltajien kanssa.

10 Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä

10.5 Paikallisesti päätettävät asiat

Opetuksen järjestämisessä otetaan huomioon oppilaiden monikielisyys ja kulttuurinen moninaisuus. Toiminta perustuu kielitietoiseen toimintakulttuuriin, jossa jokaisen oppilaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä arvostetaan ja tuetaan. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia tuoda esiin omaa taustaansa turvallisessa ja arvostavassa ilmapiirissä.

Opetus perustuu kielitietoiseen pedagogiikkaan. Kaikessa opetuksessa tunnustetaan kielen keskeinen rooli oppimisessa: jokainen oppiaine sisältää oman käsitteistönsä ja kielenkäyttötapsansa, ja oppilasta tuetaan näiden omaksumisessa. Opetuksessa kiinnitetään huomiota kielen ymmärrettävyyteen, käsitteiden avaamiseen sekä siihen, miten oppilas oppii käyttämään kieltä eri oppiaineissa. Käytännössä tämä näkyy esimerkiksi:

- opetuskielen selkeyttämisenä ja jäsentämisenä
- keskeisten käsitteiden systemaattisena opettamisena
- visuaalisten ja toiminnallisten tukikeinojen käyttönä
- mallintamisena ja kielen käytön ohjaamisena eri tilanteissa.

Monikielisten oppilaiden eri kielten osaamista hyödynnetään oppimisen tukena, ja koulun toimintakulttuurissa edistetään monikielisyden näkyvyyttä ja arvostusta.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän järjestäminen ja siirtyminen suomen kieli ja kirjallisuus oppimäärään

Oppilas voi opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää, jos hän tarvitsee vielä suomen kielen peruskielitaidon vahvistamista tai jos hänen suomen kielen taitonsa ei vielä anna edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun.

Opetuksessa huomioidaan oppilaiden yksilölliset kielelliset valmiudet ja taustat. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetus järjestetään joustavin pedagogisin ratkaisuin osana koulun arkea. Opetus voidaan toteuttaa samanaikaisopetuksena, S2-pienryhmässä tai eriyttämällä opetusta muun opetuksen yhteydessä. Opetusta voidaan järjestää joko kokonaan tai osittain omassa ryhmässään, tai oppilas voi opiskella samassa ryhmässä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärää opiskelevien oppilaiden kanssa.

Opetuksen järjestämisessä tehdään yhteistyötä eri opettajien kesken. Oppilaan arvioinnista vastaa se opettaja, jonka vastuulla on tuntimäärällisesti suurin osa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksesta oppilaan opetuksessa. Kun oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Oppilaan oppimääriä koskevista valinnoista päättää huoltaja. Koulu perustelee huoltajalle suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän tarpeen sekä selvittää oppilaan edun mukaista oppimäärän valintaa ja valinnan vaikutuksia perusopetuksen jälkeisiin opintoihin. Oppimäärän valinnasta keskustellaan huoltajan kanssa.

Esi- ja alkuopetuksen siirtymävaiheessa tehdään yhteistyötä, kun oppilaalle valitaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärää perusopetukseen. Esiopetuksen opettaja laatii tarvittaessa oppimääräsuosituksen maahanmuutto- taustaiselle tai monikielisel oppilaalle yhteistyössä varhaiskasvatuksen erityisopettajan ja perusopetuksen erityisopettajan kanssa. Huoltaja ohjataan valitsemaan lapselle sopiva oppimäärä opetussuunnitelman määritelmien mukaisesti.

Oppimäärän tarkoituksenmukaisuutta arvioidaan säännöllisesti, erityisesti oppilaan siirtyessä kolmannelle ja seitsemännelle luokalle. Oppimäärän valinta ja mahdollinen vaihtaminen perustuvat pedagogiseen arvioon oppilaan kielitaidosta. Oppilaan tarvetta suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärään arvioivat oppilasta opettavat opettajat yhdessä. Tarvittaessa opettaja voi konsultoida kaupungin vastaavaa S2-opettajaa.

Perusopetuksen aikana tavoitteena on, että oppilas siirtyy suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärästä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärään, kun hän on saavuttanut riittävän suomen kielen taidon kaikilla kielitaidon osa-alueilla ja yleisessä tiedonalojen kielessä. Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön oppilaan kielitaidosta eri osa-alueilla. Oppilaan kielitaidon arvioinnissa hyödynnetään formatiivista arviointia, monipuolisia näyttöjä sekä

tarvittaessa laajempia summatiivisia arviointivälineitä. Arvioinnissa käytetään kielitaidon tasojen kuvausasteikkoa sekä opetussuunnitelman tavoitteita ja arviointikriteerejä. Keskeistä on arvioida, kykeneekö oppilas opiskelemaan suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärää ilman kohtuutonta kielellistä kuormitusta.

Aloitteen oppimäärän vaihtamisesta tekee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää oppilaalle opettava opettaja, joka arvioi oppilaan kielitaidon yhteistyössä muiden oppilasta opettavien opettajien kanssa. Mikäli oppilaan arvioidaan saavuttaneen riittävän kielitaidon myös eri oppiaineiden tiedonalojen kielessä, S2/SUK-opettaja sekä luokanopettaja tai -ohjaaja keskustelevat oppimäärän vaihtamisesta huoltajan kanssa. Huoltajalle annetaan tieto siirtymän perusteista sekä vaihdon vaikutuksista oppilaan opiskeluun ja arviointiin. Huoltaja tekee lopullisen päätöksen oppimäärän vaihtamisesta, minkä jälkeen tieto toimitetaan rehtorille ja koulusihteerille oppimäärän muuttamista varten.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksessa tehdään jatkuvaa yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opettajien kanssa. Yhteistyön merkitys korostuu erityisesti oppimäärän vaihtamisen yhteydessä, jolloin voidaan hyödyntää myös yhteis- ja samanaikaisopettajuutta. Oppimäärää vaihtaneen oppilaan oppimista seurataan, ja tarvittaessa oppilas ohjataan luvussa 7 kuvatun oppimisen tuen piiriin.

Oman äidinkielen opetuksen järjestäminen

Maahanmuuttotaustaisten oppilaiden oman äidinkielen opetus on perusopetusta täydentävää opetusta. Oppilaan oman äidinkielen opetuksen tarkoituksena on tukea ja edistää oman äidinkielen hallintaa ja toiminnallista kaksikielisyyttä, kulttuuritaustan tuntemusta ja kulttuuri-identiteetin kehittymistä. Ylöjärvellä järjestetään oman äidinkielen opetusta. Ryhmä perustetaan lukuvuosittain niihin kieliin, joissa on vähintään 10 oppilasta ja mikäli kieleen löytyy opettaja. Opetus järjestetään oppilaan muiden työjärjestystuntien ulkopuolella lähiopetuksena keskitetysti. Tähän opetukseen ei järjestetä koulukuljetusta.

Ylöjärvellä järjestetään tarvittaessa perusopetukseen valmistavaa opetusta erillisen suunnitelman mukaisesti.

Vuosiluokat 1–2

Siirtymä esiopetuksesta perusopetukseen

Ylöjärvellä esi- ja alkuopetuksen yhteistyötä toteutetaan esi- ja alkuopetuksen käsikirjan mukaisesti (Ylöjärven joustavan esi- ja alkuopetuksen käsikirja 2025). Käsikirja tarjoaa yhteiset perusraamit toiminnalle. Jokainen esiopetusta antava yksikkö ja koulu muodostavat yhdessä omaan kokonaisuuteensa parhaiten soveltuvat toimintatavat. Joustavaa esi- ja alkuopetusta tulee tarjota vähintään kolme tuntia viikossa, jos esiopetus järjestetään koulun yhteydessä tai koulun välittömässä läheisyydessä. Joustavaa esi- ja alkuopetusta voi toteuttaa tarvittaessa myös etäyhteyksiä hyödyntäen.

Onnistunut siirtymä esiopetuksesta alkuopetukseen edistää lasten turvallisuuden tunnetta ja hyvinvointia sekä heidän kasvu- ja oppimisedellytyksiään. Joustavan koulun alun toiminta tukee erityisesti niitä lapsia, joiden arvioidaan tarvitsevan tavallista alkuopetusta enemmän aikaa ja tukea alkuopetuksen tietojen ja taitojen omaksumiseen.

Tiedonsiirto esiopetuksesta alkuopetukseen aloitetaan ennen esiopetusvuoden loppua. Tulevat erityisopettajat sekä ensimmäisten luokkien opettajat vierailevat mahdollisuuksien mukaan esiopetuksessa havainnoimassa lapsia ja tutustumassa ryhmään. Vastaavasti esiopetuksen henkilöstö voi mahdollisuuksien mukaan vierailla alkuopetuksen luokissa.

Esiopetusvuoden kevään tiedonsiirtopalaverissa lapsi, huoltaja, esiopettaja ja tarvittaessa varhaiskasvatuksen erityisopettaja arvioivat mennyttä esiopetusvuotta ja keskustelevat tulevasta kouluun siirtymisestä. Keskustelun ja kirjauksien pohjana käytetään esioppilaan suunnitelmaa ja tiedonsiirtolomaketta, johon kirjataan opetuksen järjestämisen kannalta olennaiset tiedot lapsen oppimisesta esiopetuskevällä. Huoltajien luvalla tiedonsiirtolomake siirretään yhdessä mahdollisten tuen lomakkeiden kanssa lapsen tulevaan kouluun.

Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tukea saavien oppilaiden tiedonsiirtoon kiinnitetään erityistä huomiota. Kevään arviointipalaveriin osallistuvat tarvittaessa luokan- ja/tai erityisopettajat.

Yhteistyö siirtymävaiheissa: Ylöjärven esi- ja alkuopetuksen siirtymä

Esi- ja alkuopetuksen yhteistä toiminnan runkoa suunnitellaan kevätlukukauden aikana seuraavaksi lukuvuodeksi. Suunnittelupalaverin kutsuu koolle koulun edustaja. Lukujärjestykset ja esiopetuksen päivärytmi järjestetään niin, että esi- ja alkuopetuksen yhteinen toiminta mahdollistuu säännöllisesti. Toiminnan suunnitteluun ja arviointiin varataan riittävästi aikaa, jotta esi- ja alkuopetuksen yhteisen toiminnan laadukkuus ja tarkoituksenmukaisuus varmistetaan. Esihenkilön tehtävä on tukea ja luoda yhdessä opettajayhteisön kanssa toimintatavat joustavan esi- ja alkuopetuksen toteutukseen.

Esi- ja alkuopetuksen yhteistä toimintaa toteutetaan koko lukuvuoden ajan ja se on tavoitteellista opetussuunnitelmien mukaista opetusta. Tärkeää on se, että suunniteltu toiminta on lapsilähtöistä ja kaikkien lasten oppimista, kehitystä ja hyvinvointia tukevaa.

Lasten siirtyminen esiopetuksesta perusopetukseen edellyttää suunnitelmallista yhteistyötä esiopetuksen ja alkuopetuksen henkilöstön kesken. Toiminnan tavoitteena on lasten koulupolun alun sujuvoittaminen. Esi- ja alkuopetuksen yhteisessä toiminnassa lapset oppivat toimimaan erilaisissa ryhmissä ja erilaisten kasvattajien ohjauksessa. Esi- ja alkuopetuksen toimintaa tarkennetaan Ylöjärven joustavan esi- ja alkuopetuksen käsikirjassa.

Esiopetusyksikön lukuvuosisuunnitelmaan liitetään toimipaikkakohtainen suunnitelma esi- ja alkuopetuksen joustavasta toiminnasta ja sen kehittamisestä.

Yhteistyö ja tiedonsiirto iltapäivätoiminnan kanssa

Esiopetusryhmät tiedottavat keväällä iltapäivähoitoon hakemisesta tulevien koululaisten perheille. Mahdollisuuksien mukaan esioppilaat tutustuvat iltapäiväkerhoon keväällä. Iltapäiväkerhojen ohjaajat järjestävät tarpeen mukaan elo-syyskuussa tiedonsiirtopalaverin esiopettajien kanssa.

